

ЗАСТРАХОВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА ПЛАНЕТАТА

(Продължава от стр. 4)

Държавното законодателство регламентира мониторинга, оценката и възмездяването на щетите, които производствените единици нанасят на природата. Подобна система действа и у нас, като предприятията заплащат съответни такси за използваните природни ресурси, а на онези от тях, които не спазват фиксираните в нормативите параметри (пределно допустимите концентрации), се налагат съответни санкции. Друг е въпросът доколко определените от законодателя санкции и такси са реални и достатъчни ли са те за възстановяване на щетите, нанесени на околната среда. Или пък възможно ли е да се оценят щетите върху здравословното състояние на населението, нанесени поради увреждане от производствената дейност на природните компоненти, за да бъдат възмездени по някакъв начин от причинителя?

Аварийният екологичен риск за разлика от постоянния е свързан с понятието „неопределеност“, което прави особено сложна неговата оценка. Този вид риск може да се прояви при стихийни бедствия, във военновременни условия, природни катаклизми, залпови замърсявания на въздуха и водите и т.н. Оценката на този вид риск може да се извършва по традиционния метод чрез оценка и последваща минимизация на съответните статистически характеристики (математическото очакване, дисперсията, стандартното отклонение, вариационният коефициент, медианата и др.), като се използват емпирични данни от случили се в предходни периоди аналогични рискови събития или като се прилагат съответни експертни оценки. Поради наличието на обективни трудности при количествената оценка на щетите, породени от аварийните екологични рискове, на практика прилагане биха намерили качествените (алтернативните) признаци, които обикновено се скалират по ранговата скала: *малък риск, умерен риск, забележим риск, висок риск, много висок риск и т.н.* Именно поради тези причини методите на експертните оценки на екологичните рискове са не само полезни и приложими, но и безспорно необходими.

Относно гарантирането на екологичната безопасност за населението и за компонентите на околната среда едва ли може да има възражения. Това е безспорно доказана необходимост, за да може човечеството да посрещне и ХХ век и да пребъде във вечността. Постигането на тази цел е възможно да бъде осъществено чрез различни подходи - технически, политически и др., но най-вече и по чисто икономически път чрез съответни икономически лостове. Един от механизмите за това (може би най-ефективният) според нас е практиката на

ЕКОЛОГИЧНОТО ЗАСТРАХОВАНЕ

която все още не е намерила своето приложение у нас. То ще изпълнява не само компенсаторна, но така също превантивна, контролна, социална и инвестиционна функция за осигуряването на екологичната безопасност на населението. С други думи, екологичното застраховане ще осигури не само защита на екологичните интереси на населението, но и ще позволи да се формира така наречената ресурсно-спестяваща страте-

гия за рационално природоползване.

Този вид застраховане трябва да има за свой обект отговорностите за екологичните щети, нанесени на околната среда и населението, т.е. екологичната безопасност на човечеството. Затова то с право може да се третира като част от системата за екологична безопасност. Свидетели и съвременници сме на ежедневно негативно въздействие на производствените дейности върху природата и здравето на населението, които безспорно на практика трябва да се възмездяват от причинителите. Но в състояние ли са те да сторят това, имат ли необходимите финансови ресурси? Не е ли по-разумно те да застраховат своята дейност срещу евентуални аварийни ситуации, които биха предизвикали сериозни екологични щети? *Тогава щетите ще бъдат поети от съответната застрахователна компания, чийто клиент е предприятието, където е възникнала някаква аварийна екологична ситуация.* При условията на тотална държавна собственост това едва ли има голямо значение, но днес при наличието на преобладаващо частна собственост, нуждата от този вид застраховане просто е повече от належаща. Покриването на екологичните щети, причинени от частни производствени субекти, трябва да стане от самите тях чрез технологията на екологичното застраховане и в някакъв случай от държавата. Принципно „замърсителят плаща“ трябва да важи с пълна сила за всеки икономически субект, представляващ потенциален източник на аварийно увреждане на околната среда.

Целта на застраховането на екологичните рискове е да се покрият загубите от застрахованя, свързани с необходимостта от възстановяване на щетите, които са понесли трети лица в резултат от замърсяването на околната среда, появило се като следствие от дейността на застрахования субект. В този смисъл екологичното застраховане по презумпция предполага застраховане на

ГРАЖДАНСКО-ПРАВНАТА ОТГОВОРНОСТ

на собствениците на потенциално опасни обекти във връзка с необходимостта от възмездяване на щетите, породени от технологични аварии или катастрофи и понесени от трети лица. Застрахова се предвиденото от закона задължение на

застрахования да покрие щетата, причинена на други юридически или физически лица в резултат от въздействието на вредни вещества върху въздуха, водите, почвите и др. Особеност на екологичното застраховане е това, че то застрахова

рискове, чийто произход много често не може точно да се идентифицира, оцени и отрази чрез количествени показатели.

Екологичното застраховане може да бъде както задължително, така и доброволно. На *задължително екологично застраховане* трябва да подлежат предприятия, чиито производствени процеси от екологична гледна точка представляват *потенциална опасност* за околната среда и здравето на хората. Разбира се, самите застрахователни тарифи могат да се диференцират в зависимост от степента на екологична

опасност на отделните бизнес единици. *Доброволното екологично застраховане* повишава престижа и гражданския имидж на съответното предприятие, то е мярка за неговата конкурентоспособност и устойчивост на регионалните, националните и международните пазари. Проспериращите и високо ликвидни фирми, които получават сертификат за качеството на произвежданата от тях продукция, биха могли доброволно да сключат и застраховка „екологична отговорност“.

Екологичното застраховане трябва да предвиди отговорността на застрахования най-малко за следните рискове, свързани със замърсяването на околната среда:

- застраховане на отговорността на притежателите на плавателни съдове за евентуални изтичания на нефтопродукти и замърсяване на водите;
- застраховане на отговорността за аварийно замърсяване

на въздуха от електроцентрали (ТЕЦ и АЕЦ), причинили щети на околната среда и населението;

- застраховане на отговорността за аварийно замърсяване на въздуха от металургическата, циментовата и химическата промишленост;
- застраховане на отговорността за замърсяване на подземните води, почвите и въздуха;
- застраховане на отговорността за понесени загуби в резултат от миннодобивната промишленост и т.н.

Що се касае до

ЗАСТРАХОВАТЕЛНАТА СУМА

тя би могла да се формира от следните два компонента: а) разходи за предупреждаване за евентуално потенциално аварийно замърсяване на околната среда; б) оценката на въздействията на замърсената околната среда (щетите) върху реципиентите. За застрахования първият компонент е допълнителен, неоправдан разход в случай на липса на договор за

екологично застраховане. За обществото и за населението, в полза на които се сключва застрахователният договор, това са част от възстановените потенциални загуби. Вторият компонент са щетите, понесени в резултат от емисиите в околната среда вредни

В заключение може да се отбележи, че застраховането е дейност, която възнагражда тези, които успеят да сведат до минимум бъдещите рискове. Така и екологичното застраховане в условията на пазарна икономика може и трябва да изпълнява ролята на ефективен инструмент за регулиране и управление на екологичния риск с възможност за значително намаление на щетите, нанесени върху околната среда. Приложението на този директен икономически стимул, какъвто безспорно е екологичното застраховане, може да бъде много полезен инструмент за успешно икономическо регулиране на взаимноотношенията между обществото и природата. Ето защо е необходимо да се предприемат действия в тази насока. Обединявайки своите усилия, специалисти от Министерството на финансите, Министерството на околната среда и водите, Министерството на правосъдието, представители на науката и бизнеса трябва да работят в синхрон за разработване и приемане на **Закон за екологичното застраховане**, с който да се регламентират всички предпоставки, условия, изисквания и технологични процедури за неговото практическо приложение.

„АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ ХОЛДИНГ“ ЗАТВЪРДИ ПОЗИЦИЯТА СИ НА ВОДЕЩА ФИНАНСОВА ИНСТИТУЦИЯ

(Продължава от стр. 5)

През 2006 г. постъпленията от осигурителни вноски в ПОД „Алианц България“ са 119 млн. лева, от които 3.3 млн. лв. са средствата, прехвърлени от други пенсионни фондове. Новите осигурени лица във фондовете на „Алианц България“ през 2006 г. са над 60 хиляди души. Така към края на 2006 г. членовете на трите пенсионни фонда, управлявани от дружеството, са достигнали 815 000 души.

През 2006 г. най-висока доходност от пенсионните фондове на „Алианц България“ е постигната в доброволния пенсионен фонд. Към 31.12.2006 г. доходността на пенсионните фондове за последните 24 месеца, изчислена на годишна база, е 7,4% за доброволния, 5,7% за универсалния и 5,9% за професионалния пенсионен фонд. За периода 2000-2006 г. капитализираната нетна доходност в доброволния пенсионен фонд е 88,44 %.

ПОД „Алианц България“ отчита стабилен ръст на финансовите резултати. Печалбата за 2006 г. след данъчно облагане е 3.5 млн. лева. Ръстът на

печалбата спрямо 2005 г. е 20%.

ТБ „Алианц България“ е една от най-динамично развиващите се банки в страната. Към 31.12.2006 г. балансовите й активи нараснаха до 945 млн. лева. Това представлява ръст от 33% от началото на годината, изтъкна главният изпълнителен директор на банката Светослав Гаврийски. През 2006 г. депозитите са нараснали с близо 40% и са в размер на 785 млн. лева. В приоритетния за банката клиентски сегмент - граждани и домакинства, депозитите са достигнали 354 млн. лв., което представлява близо 73% ръст от началото на годината.

Общият размер на отпуснатите кредити към 31.12.2006 г. е над 417 млн. лв. Така от началото на годината

кредитният портфейл нараства с 82%. Редовните кредити са близо 99%, като този показател за банковата система е 93%. Кредитите за фирми са се увеличили със 79 млн. лв. Ръстовете в кредитите и привлечените средства значително надхвърлят средните за банковата система.

Печалбата (след облагане с данъци) на банката за 2006 г. е 9.2 млн. лева.

Основната стратегическа цел на ТБ „Алианц България“ е фокусът към индивидуалните клиенти. Само през миналата година новите клиенти на банката - физически лица, са нараснали с над 30%. С увеличаване на клиентската си база през тази година банката ще предложи нови интегрирани банково-застрахователни и осигурителни услуги.

СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ
Снимки ГЕОРГИ ДЕРМЕНДЖИЕВ